

Csillag a házon – csillag a kabáton

Csillag a házon – csillag a kabáton

1944 áprilisában Magyarországon csaknem 700.000 ember ruházatán jelent meg a messziről virító hatágú sárga csillag. A megjelölés kiszolgáltatottá, az atrocitások könnyű prédájává tette az érintetteket, s megkönnyítette az élet valamennyi területére kiterjedő zsidóellenes intézkedések végrehajtását.

A csillaggal megjelölt emberekről szinte alig maradt ránk fénykép, hiszen a megbélyegzettek nem szívesen álltak kamera elé. A fényképezésre kevés lehetőség volt: a zsidókat egyéb ingóságaikkal együtt fényképezőgépeiktől is megfosztották. Az események is gyorsan követték egymást: a sárga csillag viselőinek túlnyomó többségét, szinte az egész vidéki zsidóságot alig néhány hét múlva gettóba zárták és embertelen körülmények között elszállították az országból. Képmásuk, ha volt is, velük együtt elveszett, semmivé vált. A kiállítás falain többnyire azok arcát láthatjuk, akik túléltek a vészkorszakot.

A kiállításon olvasható naplók és visszaemlékezések, korabeli újságcikkek, hirdetések érzékeltetik, mit éltek át a csillagviselésre kötelezettek, s hogyan reagált a magyar társadalom többsége a törvények alapján zsidónak minősülő polgártársainak megbélyegzésére. Megalázottság, szégyen, félelem, kétségbeesés, ritkábban dac és harag az egyik oldalon – főként közöny, de nem ritkán káröröm, gyűlölet a másikon. Akiben sajnálat, együttérzés ébredt, az a megtorlástól való félelem miatt alig mert ennek kifejezést adni. A sárga csillag bevezetése végzetesen kettészakította a magyar társadalmat s nagy lépés volt a nácik által kitűzött cél, a „végső megoldás”, a zsidóság tulajdontól való megfosztása, kirekesztése, elszigetelése, deportálása és végül meggyilkolása felé.

Kiállításunkban közel nyolcvan csillagot viselő honfitársunk portréja és története látható, megismerhető.

Guttman Sándor és felesége, Berta kilenc gyermekükkel.

Budapest, 1944 nyara

A család 1935-ben költözött Ungvárról Budapestre.

Svéd védett házban mindnyájan túléltek a vészkorszakot.

(United States Holocaust Memorial Museum)

Csillag a házon – csillag a kabáton

- Koncepció, kutatás, szövegek: Jalsovszky Katalin
- Látványterv és grafika: Dávid Gábor
- Munkatársak: Czingel Szilvia, Molnár Judit, Schmal Alexandra

- **A képeket és dokumentumokat az alábbi intézmények és magánszemélyek bocsátották rendelkezésünkre:**
- Centropa
- Fortepan
- Holokauszt Dokumentációs Központ és Emlékgyűjtemény
- Holokausztfoto.hu
- Kivovics Péter
- Magyar Bálint
- Magyar Nemzeti Levéltár
- Magyar Nemzeti Múzeum
- Magyar Zsidó Múzeum és Levéltár
- Museum of Hungarian Speaking Jewry, Cfat
- Országos Széchényi Könyvtár
- Sándor Tibor
- United States Holocaust Memorial Museum, Washington
- Váradi Júlia
- Yad Vashem Archives, Jerusalem

A kiállítás tartalma

A kiállítás PVC-re nyomott molinókból és 5 mm-es habkartonra nyomtatott képekből áll.

A kiállítás beltéri használatra készült!

A zsidók megbélyegzése...

...a náci Németországban, a meghódított területeken és a csatlós országokban

Németországban az 1933-as nemzetiszocialista hatalomátvétellel megkezdődött a zsidóknak minősített állampolgárok módszeres üldözése. A zsidók elleni gyűlölet felkeltését célzó náci propaganda jelképrendszerében főszerepet kapott a hatágú Dávid-csillag.

A II. világháború folyamán az elkülönítés, deportálás majd a teljes megsemmisítés előkészítéseként szinte minden németek által meghódított területen és a vele szövetséges országban kötelezték a zsidókat megkülönböztető külső jel, többnyire hatágú csillag viselésére.

Elsőként 1939 decemberében a megszállt Lengyelországban, majd 1941 nyarától a Szovjetunió meghódított területein élő több millió zsidóra kényszerítették rá a megbélyegző jelet.

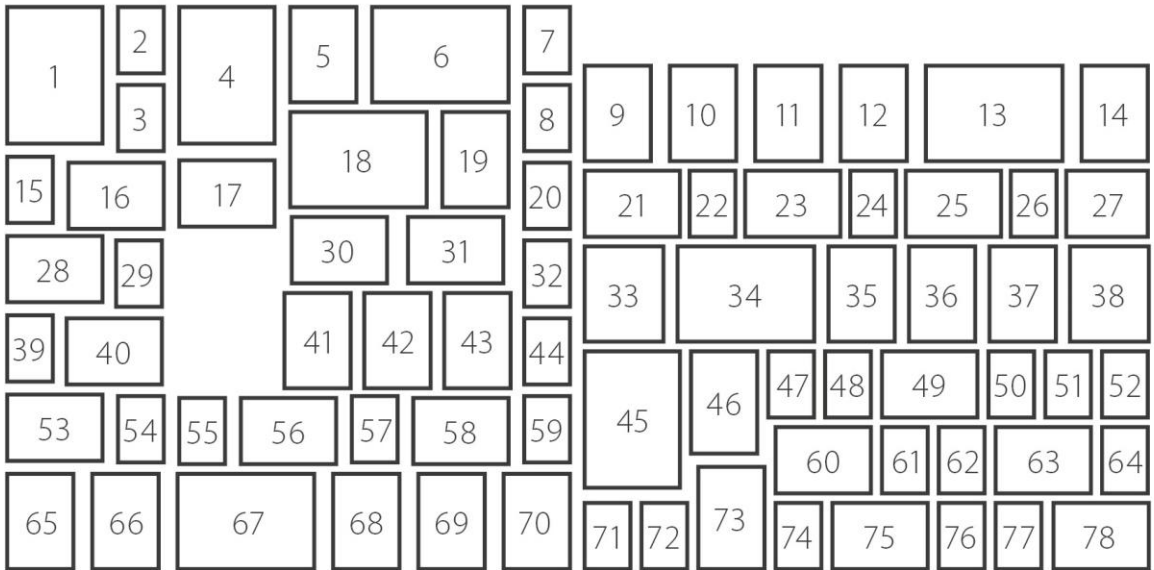
A Német Birodalomban 1941 őszén, az óriási német hadisikereket követően lépett életbe az a rendelet, amely a nürnbergi törvények szerint zsidóknak minősülő, hat éven felüli személyek számára előírta, hogy ruházatuk bal mellrészén tenyérynél nagyságú, fekete vonallal keretezett hatágú sárga csillagot kötelesek viselni, közepén héber betűket imitáló Jude felirattal.

A megszállt európai országok közül Dánia, a szövetségesek sorában pedig Olaszország és 1944 áprilisáig Magyarország nem vezette be zsidó állampolgárainak külső megbélyegzését. 1941–1942 folyamán Szlovákiában, Horvátországban, Szerbiában, Romániában, Bulgáriában is felkerült a jelzés a zsidók ruházatára.

„Zsidócsillag” egy kirakatúvegen a zsidó üzletek, orvosok és ügyvédek ellen az SA és a Hitlerjugend részvételével végrehajtott bojkott napján. Frankfurt am Main, 1933. április 1. Ismeretlen fényképező felvétele (Bundesarchiv Preussisches Kulturbesitz No. 3000532)

Tartalom	Hordozó	Méret
Nyitófal: csillagos ház fotója, cím	PVC molino	360 × 350
Bevezető szöveg	PVC molino	120 × 365
A zsidók megjelölése a náci Németországban – szöveg, fotók (térleválasztó panelen)	PVC molino	93,5 × 350
Magyar Szó-címlap (térleválasztó panelen)	PVC molino	93,5 × 350
A sárga csillag bevezetése Magyarországon – szöveg, fotók (térleválasztó panelen)	PVC molino	93,5 × 350
Idézetek (Dénes, Jakab...)	PVC molino	80 × 365
Idézetek (Radnóti, Steinberger...)	PVC molino	70 × 365
Idézetek (Heltai, Montágh...)	PVC molino	80 × 365
Idézetek (Pudler, Diamant...)	PVC molino	110 × 365
Vas István: Április	PVC molino	97 × 350
Plakátok, hirdetések, újságcikkek kinagyítva	PVC molino	500 × 350
Zsinagóga homlokzat – fotó	PVC molino	385 × 350
Internálótáborok... (asztal)	PVC molino	130 × 75
Csillagos házak Budapesten... (asztal)	PVC molino	130 × 75
Impresszum	PVC molino	80 × 270
Portrék	Habkarton 5 mm	42 × 59,5 (9 db)
Portrék	Habkarton 5 mm	29,7 × 42 (20 db)
Portrék	Habkarton 5 mm	42 × 29,7 (18 db)
Portrék	Habkarton 5 mm	21 × 29,7 (29 db)

Portréfal

Technikai információk

Szállítás, csomagolás

- Valamennyi kiállítási elemet fóliába csomagolva adjuk át, a molinókat feltekerve, a habkarton paneleket méret szerint összerakva.
- A nagyméretű hordozók felhelyezés előtti kicsomagolása tiszta padlófelületen történjen.
- A nagy méretekre való tekintettel, az információhordozók külön külön, tekercsbe csomagolva szállítandók.
- Összetekeréskor nem gyűrődhet/törhet meg az anyag. A kész tekercsket összehajtani nem szabad.
- Az állagmegóvás érdekében, ha az eredeti csomagolóanyag a kicsomagolás során károsodott, kérjük, hogy az eredetivel megegyező módon pótolják.
- Visszacsomagolás előtt a habkarton panelekről az esetlegesen visszamaradt ragasztó-darabokat kérjük eltávolítani.
- Visszacsomagolásakor a habkarton paneleket kérjük a tartalomhordozó felükkel egymásnak fordítva csomagolni.

Kihelyezés

- Az egyes panelek elhelyezése nem meghatározott, kivéve a portréfalat, melynek konzignációs rajzát alább találja.
- A gyűrűzöttek (rudakkal kifeszítve, vagy sodronyon) lógatva kihelyezhetőek.
- A nem gyűrűzöttek fektetve vagy kétoldalas ragasztóval rögzíthetők/használhatók.

Állagmegóvás

- A panelek beltéri használatra készültek, víz, nedvesség ne érje őket!
- Vigyázat: a nyomtatott információt a kétoldalas ragasztószalag, valamint a nem megfelelő oldószer károsít(hat)ja!
- A molinók további lyukasztása nem megengedett.

Oktatás

Kiállításunkban közel nyolcvan csillagot viselő honfitársunk portréja és története látható, megismerhető.

A kiállítás feldolgozásához további tartalmak elérhetőek a www.milev.hu oldalon.

A kiállítás facebook oldala:
<https://www.facebook.com/c sillagahazoncsillagakabaton>

Mindenki úgy tett, mintha nem venné észre, hogy léteznek férfiak, nők, gyermekek, akik sárga csillagot hordanak a mellükön. Csak egy utastól hallottam sértő megjegyzést: Né, arról a szőke kölökről meg nem mondtam volna, hogy zsidógyerek.

Soros Tivadar: Álarcban

Anyám asztmás volt, és az utcán csak úgy tudott közlekedni, hogy a száját eltakarta valami sállal, mert a levegő előhozta nála ezt a köhögést. És a fűszeresinas a háború alatt följelentette, hogy azért tette az arcához a sálat, hogy eltakarja a sárga csillagot. Akkor be is vitték őt a rendőrségre. Egy napig bent tartották, de hogy mi történt vele, nem tudjuk, mert arról soha nem beszélt.

Endrey Istvánné visszaemlékezése

A rablás, embervadászat újból kezdődött, az utcán igazoltatnak, csillaggal nem jó járni most, az embert minden ok nélkül elhurcolják, nyilasházakban agyba-főbe verik, kifosztják, bezárják őket. Működik a fegyver mindkét oldala, hol a puskatus, hol a golyó.

Kis Pál naplója

Berezovában laktunk, ahol édesapám gazdálkodó volt. 1944. 04. hóban elrendelték a zsidóknak a megkülönböztető sárga csillag

Kölcsönzés:

A kiállítás 2024-2025-ben 6-8 hetes időtartamra kölcsönözhető.

Kölcsönzési szándékát kérjük e-mailben jelezze az info@milev.hu emailcímen.